

පට්ටා තැම්බීම හෙවත් ඔවුන් බාස්ට් රෝගය

අත්හද බැලීමේ නිලධාරීන්

අමිතා ඒකනායක.

කිරි සිඳියාම සිදුවිය හැකි පට්ටා තැම්බීමේ රෝගය මර්දනය කිරීමට උත්සාහ ගත යුතුය.

රබර් වගාවකින් කිරි ලබාගැනීමේදී කිරි ලබාදෙමින් තිබූ ගස්වල කැපුම් කට්ටය (Tapping panel) අඩු වශයෙන් හෝ සම්පූර්ණ වශයෙන් තැම්බී (වියළී) යාම සමහර විට දකින්නට ලැබේ. මේ හේතුව නිසා කිරි සිඳි යයි. එවිට තවදුරටත් ගසෙහි එම කැපුමෙන් කිරි ලබාගත නොහැකි වෙයි. මේ තත්ත්වය ඇතිවීමට ප්‍රධාන හේතුව අධික තීව්‍රතාවයකින් කිරි කැපීම හෙවත් ගසට දරා ගැනීමට බැරි තරමට ගසෙන් කිරි ලබා ගැනීමයි. කිරි සිඳි යාම සමහර දකින්නට ලැබෙන තවත් විශේෂ දෙයක් නම් ඇතුල් පොත්ත දුඹුරු පාට වීමය. මීට පසුව කැපුම් කට්ටයට පහළින් ඇති ප්‍රදේශයේ පොත්ත අසමාකාරව ලියලීමත්, පිපිරී යාමත් පෙනේ. ගසක් මේ තත්ත්වයට පත්වීම නිසා එය මැරී යන්නේ නැති බව සැලකිය යුතු කරුණකි. එහෙත් එයින් ලැබෙන කිරි ප්‍රමාණය අඩුවීම හෝ සම්පූර්ණයෙන්ම කිරි නොලැබියාම නිසා වගාවෙන් ලැබෙන කිරි අස්වැන්න ප්‍රමාණය අඩුවේ. මේ නිසා මේ තත්ත්වය සැලකිල්ලට භාජනය කළ යුතු

වේ. මේ රෝගය වැළඳීම ගැන සඳහන් කළ හැකි තවත් වැදගත් කරුණක් නම් මෙය වගාවක වඩා සාරවත් ලෙස වැඩුණු වැඩි කිරි පලදවක් ලබා දෙන ගස්වලටද, වැඩි කිරි එලදවක් ලබා දෙන ක්ලෝන් වලටද පහසුවෙන් වැළඳෙන බවය.

රෝග ලක්ෂණ

මේ තත්ත්වය බැක්ටීරියා දිලීර වැන්නකින් ඇතිවන රෝගී තත්ත්වයක් නොවේ. ගසෙහි කායික ආබාධයක් ලෙස මෙය සැලකිය හැක. රබර් ගසේ කිරි නිපදවෙන්නේ කිරි නාල තුළය. මේ ආබාධ තත්ත්වය එම කිරි නාල තුළ ඇරඹී ඒවා ඔස්සේ ඉහළට හා පහළට පැතිරී යනු විය හැක. මේ තත්ත්වය ඇති වූ කිරි නාලවල කිරි කැටි ගැසීමත් ඒවා මිය යාමත් සිදුවේ. මේ මිය ගිය කිරි නාල දුඹුරු පාට ඉරි හෝ පැල්ලම් ලෙස පොත්ත මඳක් සුරා දැමූ විට පෙනේ. මේ තත්ත්වයට ආවේනික වූ පොත්ත දුඹුරු පාට ඇති වන්නේ මේ හේතුවෙනි. කිරි නාල මිය ගිය පසු ඒවායින් තව දුරටත් කිරි නොලැබේ.

බුදුන් බාස්ටෝනත්වය සහිත රබර් ගසක්.

පොතු වියළි ය.ම ඇති ගස්වල තවත් දකින දෙයක් නම් කැපුම් කට්ටයේ කිරි ඉතා ඉක්මනින් කැටී ගැසීමයි. කිරි නාල මිය යාමට හේතුවද ඒවා තුල කිරි කැටී ගැසීම නිසා බව සිතනු ලැබේ. මේ නිසා මේ ආබාධ තත්ත්වය ඇතිවීමට හේතුව යම් කිසි රසායනික ද්‍රව්‍ය මගින් කිරි නාල තුලදීම කිරි කැටී ගැස්වීම නිසා විය හැක. එසේම මේ රෝගය එක් කැපුම් කට්ටයක යළි ලියලු පොත්තක් සිට අනෙක් කැපුම් කට්ටයේ යළි ලියලු පොත්තට පැතිරී නොයයි. මෙයට හේතුව මේ ප්‍රදේශ අතර කිරි නාල වල සම්බන්ධතාවයක් නැතිවීමයි. නමුත් මේ ආබාධ තත්ත්වය බලවත් ලෙස ගසට වැළඳී ඇතිවිට මේ ලක්ෂණ නොපෙනී යයි. ගසේ වඩා ගැඹුරින් පිහිටි කිරි නාල වලට මෙය පැතිරී තිබීම මෙයට හේතුවයි. මේ ඇතුලතින්ම ඇති කිරි නාල මුල් පොත්ත හා යළි ලියලන ලද

පොත්තටත් හැම කැපුම් කට්ටයටමත් පොදු නිසා මෙසේ සිදුවේ. මෙය පැතිරෙන ක්‍රමය නම් පැහැදිලි නැත.

මේ තත්ත්වය ගැන රැස් කිරීම ගෙන ඇති කරුණු මත මේ ගස් වලින් ප්‍රයෝජන ගත හැකි ක්‍රම පදනම් කර ගෙන ඇත.

පිළියම්

1. ගස් විවේක ගැන්වීම. මේ ක්‍රමයෙන් කිසිදු ප්‍රයෝජනයක් නැති බව සොයා ගෙන ඇත.
2. ආබාධය ඇති ප්‍රදේශයට විරුද්ධ පැත්තේ පොත්ත සාමාන්‍ය ලෙස කිරි කැපීම. ආබාධය නිරෝගී ප්‍රදේශයට පැතිරී නොයන තුරු මේ ක්‍රමයෙන් කිරි ලබාගත හැක.
3. ආබාධිත ප්‍රදේශයේ පොත්ත සුරා ඉවත් කිරීමෙන් හෝ එම ප්‍රදේශය කැපුම් කට්ටයේ ගැඹුරටම (Tapping depth) කපන ලද ඇලියකින් නිරෝගී ප්‍රදේශයෙන් වෙන් කිරීම. මෙයින් මේ තත්ත්වය ගස ඔස්සේ පැතිරී යාම වැළකේ. මේ ගසේ නිරෝගී ප්‍රදේශයෙන් සාමාන්‍ය කැපුම් ක්‍රමයකින් කිරි ලබා ගනී. මෙහි සාර්ථකත්වය රඳා පවතින්නේ මේ තත්ත්වය ගස ඔස්සේ පැතිරී ඇති ප්‍රමාණය අනුවය. එසේ වන්නේ සමහර විට මේ තත්ත්වය කැපුම් කට්ටයේ සෙන්ටි මීටර් කිහිපයකට සීමා විය හැකි අතර තැනිතම් කැපුම් කට්ටයේ පහළට තරමක් දුරට පැතිරිය හැකි බැවිනි.
4. ආබාධය කෘද් ඉහළ කොටසට පැතිරී නැති විට උඩු අතට සිදු කරන කැපුම් ක්‍රමයකින් (උඩ හලු කැපුම්) මේ ගස් වලින් කිරි ලබාගත හැක. එවැනි අවස්ථාවක මේ තත්ත්වය එම ප්‍රදේශයට පැතිරී යාම වැළැක්වීමට පොතු වලලු ගැසීමකින් ආබාධිත ප්‍රදේශයෙන් වෙන් කරයි.

මේ සඳහන් කළ ලක්ෂණ බොහෝමයක් පෙන්නුම් කරන්නේ මේ ආබාධ තත්ත්වයෙහි අවසාන අවස්ථා වලය. මූලික අවස්ථාවේදී රසෝන ලැබෙන කිරි ප්‍රමාණය අසාමාන්‍ය ලෙස වැඩිවේ. එසේම බොහෝ වේලාවක් ගතවන තුරු කැපුම් කට්ටයෙන් කිරි වැස්සේ (Late drip). ගස වියලී යාම සිදුවන අවස්ථා වලදී රෝගය කඳ ඔස්සේ බොහෝ දුරට පැතිරී අවසානය.

කිරි සිඳි යාම කිරි නාල මිය යාම නිසා සිදුවන බව සිතිය හැකි නමුත් ඊට පසු සිදුවන පොත්තේ නැවත ලියලීම අසාමාන්‍ය වීම, පොත්ත පිපිරීම වැනි දෙයට හේතුව පැහැදිලි කිරීම තවමත් අපහසුය.

කිරි සිඳි යාමේ තත්ත්වයට ගසක් භාජනය වීමේ හැකියාව පිළිබඳ දැනගෙන ඇති කරුණු කිහිපයකි. මෙයින් ඉතා වැදගත් හේතුවක් නම් අසාමාන්‍ය ලෙස අධික නිවුතාවකින් කිරි කැපීමයි.

හේතු

මෙය ගසකට දරාගත නොහැකි තරම් පීඩන නිසා ගසට ඇතිවන වෙහෙසෙහි ප්‍රතිඵලයකි. මෙවිට අධික කිරි ප්‍රමාණයක් නිතරම පාහේ ගසෙන් ඉවත් වෙයි. ඉවත් වන කිරි සමඟ බැහැර වන වැදගත් රසායනික කොටස් සමඟ කිරි නිපදවීමට අවශ්‍ය කොටස්ද ඇත. ඒ නිසා මේ තත්ත්වය ඇතිවේ.

ගසෙහි ආවේනික සාධකද මේයට සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරයි. කිරි වැඩිපුර ලබාදෙන ක්ලෝන වලට මෙය වැළඳීමේ හැකියාව වැඩිවීමෙන් මෙ බව පෙනේ. ව්‍යාවක වැඩි කිරි අස්වැන්නක් ලබාදෙන සාරටත්ව වැඩුණු ගස් වලටද මෙය ඇතිවීමේ හැකියාව වැඩිවීම නිසා පරිසර සාධක වලද බලපෑමක් ඇති බව පෙනේ.

පොත්ත වියලී යාම හෙවත් පටටා තැම්බීම ගස ඔස්සේ පැතිරී යාම සලකන විට විශේෂ ලක්ෂණ කිහිපයක් පෙනී යයි. එනම් මෙය කපමින් පවතින කැපුම් කට්ටය මුල් පොත්ත නම් එහි සිට යලි ලියලූ පොත්තට පැතිරී නොයාමයි.

ගසක් මේ තත්ත්වයෙන් නිරෝගී කිරීමට ක්‍රමයක් නැත. අධික නිවුතාවකින් ගස් කැපීමෙන් වැළකී සිටීමෙන් මෙ රෝගය ඇතිවීම අඩු කරයි. රෝගය වැළඳුණු පසු කළ හැක්කේ එය පැතිරී යාම වැලැක්වීමයි. ඒ සමගම සුදුසු ක්‍රමයකින් මේ ගස් වලින් කිරි ලබාගත හැකි කාලය තුළදී උපරිම ප්‍රයෝජනය ලබාගත යුතුය. මේ ගස්වල නිරෝගී ප්‍රදේශයේ කිරි ප්‍රමාණය සැහෙන්තට වැඩි නිසා මෙය වඩා නුවණට හුරු වේ.